

REFERAT Ældre- og Handicapudvalget 2018-2021 d. 27-04-2021

Mødedato Tirsdag d. 27. april 2021 kl. 08:30

Mødested Udvalgsværelset, 3.s.54, Ørbækvej 100, indgang B

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af magtanvendelse i Ældre- og Handicapforvaltningen i 2020.....	3
Godkendelse af plan for udarbejdelse og vedtagelse af Handicappolitik for Odense Kommune.....	7
Drøftelse af leverandørstrategi for det specialiserede socialområde i Odense Kommune.....	9
Drøftelse af udvalgets bidrag til budget 2022.....	12
Drøftelse af effektiviseringer til budget 2022.....	15
Opfølgning på initiativretssag om indsatser for plejehjemsbeboere.....	20
Orientering om status på økonomien for 2021.....	24
Aktuelle sager.....	25

Punkt 1: Godkendelse af magtanvendelse i Ældre- og Handicapforvaltningen i 2020

27.66.08-K08-2-21

Resume

I denne sag skal udvalget behandle Ældre- og Handicapforvaltningens årlige indberetning over magtanvendelse for 2020. Indberetningen skal efterfølgende godkendes i byrådet.

I Ældre- og Handicapforvaltningen er der i 2020 blevet indberettet 188 tilfælde af magtanvendelse. Det er et fald i forhold til 2019, hvor der blev indberettet 392 tilfælde af magtanvendelse.

Service_loven giver mulighed for at anvende en række magtanvendelsesforanstaltninger. Der er indberettet 4 tilfælde af magtanvendelse, som falder uden for Service_lovens regler for magtanvendelse.

Magtanvendelse kan, som sidste udvej, bruges i situationer, hvor borgeren har en betydelig eller varig nedsat psykisk funktionsevne. Samtidig skal borgeren være ude af stand til at handle fornuftigt eller overskue konsekvenserne af sine handlinger.

Ældrerådet og Handicaprådets hørings svar er vedlagt som bilag til sagen.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for Odensemålene.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender indberetningen over magtanvendelser for 2020.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget anbefaler indstillingen.

Sagsfremstilling

Det følger af Service_loven, at landets kommuner årligt skal lave en indberetning af de magtanvendelser, der har været i kommunen. Indberetningen i denne sag handler om magtanvendelser i 2020 i Ældre- og Handicapforvaltningen.

Opgørelse over magtanvendelser i 2020

Magtanvendelser inden for Service_loven

Der har i 2020 været 188 magtanvendelser. Til sammenligning var der i 2019 392 magtanvendelser. Særligt på det specialiserede område kan faldet være forårsaget af COVID-19 restriktionerne, der har betydet færre kontakter og reduceret fællesskab. Det kan være med til at reducere de situationer, hvor borgerne føler sig magtesløse og dermed komme i vanskelige situationer. En del af faldet skyldes også, at et mindre antal borgere, hvor der tidligere har været mange tilfælde af anvendelse af magt, ikke længere får støtte af forvaltningen (pga. død eller flytning).

Tabellen nedenfor viser den samlede opgørelse over magtanvendelser i Ældre- og Handicapforvaltningen i 2020. Service_lovens regler om magtanvendelse er ændret pr. 1. januar 2020. Der er derfor i år ikke muligt at lave en direkte sammenligning med sidste år i forhold til anvendelsen af magt på de forskellige paragrafområder. Lovændringen beskrives nedenfor under afsnittet "hvad kan der anvendes magt til?".

Foranstaltninger	Samlet 2020
§124c afværgenhjælp	1
§124d Fastholdelse/føren til andet lokale	50
§125 Særlige døråbnere	1
§128 Bløde stofselser	2
§128b Tryghedsskabende velfærdsteknologi (ikke-demente)	8
§128c Låsning og sikring af yderdøre og vinduer	
§§ 129 og 129a Flytning uden samtykke (ikke-demente)	11
§136a Fasthold i hygiejnesituationer (ikke-demente)	6
§136c Fasthold i hygiejnesituationer (demente)	95
§136d Fasthold ved konfliktsituationer (demente)	
§136f Flytning uden samtykke (demente)	8
§ 137a-d Besøgsrestriktioner *	
§ 137e-j Fuldbyrkelse af strafferetlige foranstaltninger	2
Andre tilfælde af magtanvendelse som ikke er beskrevet i serviceloven	4
I alt	188

* Besøgsrestriktioner henviser til tilfælde, hvor en konkrete pårørende opfører sig voldeligt eller truende overfor personale eller øvrige beboere på et bosted eller plejecenter.

Opgørelsen omfatter Odense-borgere bosat i Odense Kommune og Odense-borgere, der bor i botilbud i andre kommuner. Indberetninger om magtanvendelse udøvet overfor Odense-borgere i botilbud i andre kommuner bliver sendt til Odense Kommune til godkendelse. Magtanvendelser, som bliver foretaget i tilbud under Region Syddanmark, bliver indberettet til regionen. Regionen træffer afgørelse, som for Odense-borgere bliver sendt til orientering i Odense Kommune. Magtanvendelse udøvet i botilbud over for borgere, der kommer fra andre kommuner, bliver indberettet til den tidligere opholdskommune.

Magtanvendelsesforanstaltninger, der ikke er beskrevet i Serviceloven

Der har i 2020 været 4 indberetninger af magtanvendelse, der falder udenfor reglerne om magtanvendelse. Til sammenligning var der 16 i 2019.

Kommunens personale kan alene anvende magt under de betingelser, der er fastlagt i serviceloven. Der er en skarp adskillelse mellem magtanvendelse efter serviceloven og efter sundhedsloven. Magtanvendelse efter sundhedsloven kan kun ske i behandlingsregi under ansvar af en læge. Der er meget skrappe betingelser for anvendelse af magt efter Sundhedsloven.

De tilfælde af magtanvendelse, der ikke er beskrevet i Serviceloven kan være begrundet i nødret/nødværge. Nødret/nødværge skal altid betragtes som en sidste udvej. Det er fx tilfælde, hvor medarbejdere har brudt døren op ind til borger, da der var frygt for, at borgeren ville gøre skade på sig selv. Det er et krav for magtanvendelse efter serviceloven, at der er risiko for borgerens liv og helbred. I forbindelse med tandbørstning skal det fx være dokumenteret, at der er alvorlig betændelse eller borgerens ernæringsmæssige situation er truet. Kommunens personale kan ikke bruge magt til forebyggende tandpleje.

Der ses dog også eksempler på brug af magt, som burde være behandlet efter sundhedslovens regler om brug af magt ved behandling. Når der bliver indberettet tilfælde af anvendelse af magt, der falder udenfor servicelovens regler, bliver den lokale leder informeret om magtanvendelsen. Den lokale leder har ansvar for at håndtere situationen med medarbejderne. Lederen kan eventuelt søge hjælp fra den faglige koordinator, demenskoordinator, myndighedssagsbehandler eller lignende. Der skal iværksættes tiltag til at forebygge lignende situationer.

Borgere omfattet af regler om magtanvendelse

De borgere, som er omfattet af reglerne om magtanvendelse, er borgere med en betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne. Samtidig skal borgeren være ude af stand til at handle fornuftigt eller overskue konsekvenserne af sine handlinger. Borgerne skal også modtage indsatser efter §§ 83-87 eller §§103-104 i Serviceloven, før de er omfattet af reglerne om magtanvendelse. §§ 83-87 omfatter personlig hjælp, omsorg og pleje. §§ 103-104 er samværs- og aktivitetstilbud på handicapområdet.

Reglerne i Serviceloven giver plejepersonalet mulighed for at bruge en række foranstaltninger, der har karakter af magtanvendelse. Inden magtanvendelse bliver aktuel, skal kommunen gøre, hvad der er muligt for at opnå borgerens frivillige medvirken. Magtanvendelsesforanstaltningen skal stå i rimeligt forhold til det, der forsøges opnået.

Hvad kan der anvendes magt til?

Den 1. januar 2020 trådte nye regler om magtanvendelse i kraft. Reglerne er nu delt op, så nogle regler gælder for alle borgere, og andre regler gælder for specifikke målgrupper. Ændringerne betyder desuden, at der er indført lempeligere regler for anvendelse af magt overfor borgere med demens. Formålet med lempelserne er, at give medarbejderne bedre mulighed for at sikre omsorg, værdighed og tryghed for borgere med demens i akutte situationer. Det kan være, hvor en borger udsætter sig selv eller andre for fare. Lempelserne betyder samtidig, at der i højere grad kan tages hensyn til de øvrige beboere og fællesskabet på plejehjemmene. Samtidig er der indført nye begreber som "afværgehjælp" og "tryghedsskabende velfærdsteknologi". Afværgehjælp henviser til, at det nu er muligt at anvende magt for at forhindre skade på ting af betydelig værdi. Tryghedsskabende velfærdsteknologi dækker fx over GPS'er og fald-, dør- eller anfaldsalarmer.

Hvilken magt kan der anvendes, og for hvilke målgrupper?

Serviceloven giver mulighed for at anvende forskellige foranstaltninger til forskellige målgrupper. Nedenfor ses en oversigt over, hvilke magtforanstaltninger, der kan anvendes til hvilke målgrupper.

- Personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne (kap. 24)
 - Afværgehjælp (§ 124 c)
 - Fastholdelse m.v. (§124 d)
 - Særlige døråbnere (§ 125)
 - Stofseler (§ 128)
 - Tryghedsskabende velfærdsteknologi (§ 128 b)
 - Låsning og sikring af yderdøre og vinduer (§ 128 c)
 - Flytning uden samtykke (§§ 129 og 129 a)
- Personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke er en konsekvens af demens eller lignende. (kap. 24 a)
 - Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer (§ 136 a)
- Personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller lignende. (kap. 24 b)
 - Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer (§ 136 c)
 - Fastholdelse mv. ved meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende adfærd (§ 136 d)
 - Flytning uden samtykke (§ 136 f)

Foranstaltningerne må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand. Magtanvendelse skal ske så skånsomt og kortvarigt som muligt.

Desuden er der i servicelovens kap. 24 c (§§ 137 a-d) regler om besøgsrestriktioner og i kap. 24 d (§§ 137 e-j) fremgår regler om fuldbyrdelse af strafferetlige foranstaltninger mv.

Betingelserne for magtanvendelse

I situationer, hvor der er akut behov for handling, er det personalet, som kan iværksætte magtanvendelse. Det kan fx være i en situation, hvor borgeren udsætter sig selv eller andre for en farlig situation eller ved voldelig adfærd. Foranstaltningerne bliver efterfølgende vurderet og godkendt i Ældre- og Handicapforvaltningen.

Når magtanvendelsen ikke knytter sig til en akut situation, skal den godkendes i Ældre- og Handicapforvaltningen inden foranstaltningen bliver sat i gang. Det kan fx være godkendelse af fastholdelse i hygiejnesituationer.

Personalet skal indberette ethvert indgreb i den personlige frihed, herunder foranstaltningerne nævnt ovenfor. Indberetningen sker på et særligt skema til Ældre- og Handicapforvaltningen. På baggrund af indberetningerne vurderer forvaltningen, om der er behov for en anbefaling eller anden form for opfølgning. Det er personalets indberetninger, som danner baggrund for den samlede opgørelse ovenfor.

Tiltag for at reducere magtanvendelser

Handleplaner

Plejecentrene udarbejder faglige handleplaner i forbindelse med alle magtanvendelsesforanstaltninger, der gennemføres efter Servicelovens bestemmelser. Handleplanerne på plejeboligområdet har i nogen grad medført, at

der bruges andre socialpædagogiske metoder, så magtanvendelser kan undgås.

På det psykiatriske område laves der i særlige tilfælde handleplaner i borgerens journal, også med det formål at forebygge magtanvendelse. På handicapområdet laves handleplaner, når der gives tilladelse til magt i hygiejnesituationer.

Undervisning i magtanvendelsesregler og indberetning

Forvaltningens konsulenter og demenskoordinatorer yder løbende rådgivning, og der sker løbende opfølgning i forhold til magtanvendelse. Forvaltningens juridiske konsulenter involveres ved behov, bl.a. med tilbud om undervisning i magtanvendelsesreglerne og indberetning heraf.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder kommunens kassebeholdning.

Bilag

Ældrerådets høringssvar - magtanvendelse

Handicaprådets høringssvar - magtanvendelse

Punkt 2: Godkendelse af plan for udarbejdelse og vedtagelse af Handicappolitik for Odense Kommune

29.00.00-P22-1-21

Resume

Denne sag handler om at begynde arbejdet med en Handicappolitik for Odense Kommune. Handicappolitikken skal understøtte opfyldelsen af Odense Kommunes vision, som den kommer til udtryk i Bystrategien. Konkret skal udvalget med sagen godkende en plan for udarbejdelse og vedtagelse af en tværgående handicappolitik for Odense Kommune. Planen beskriver, hvordan arbejdet med udarbejdelsen af politikken gennemføres, herunder involveringen af borgere og politikere. Der lægges op til en proces, hvor borgere med handicap er i centrum for involveringen. Processen leder frem mod en politiske godkendelse af politikken i starten af andet kvartal 2022. Processen er tilrettelagt med ønske om at sikre en involvering og forankring på tværs af den nuværende og den kommende byrådsperiode.

Effekt

Som tværgående politik ventes Handicappolitik for Odense Kommune at have positiv indflydelse af alle Odense Kommunes effektmål. Forventeligt vil den mest direkte indflydelse ses i forhold til effektmålene **Flere funktionsdygtige ældre og handicappede** og **Et sundere Odense**. Indirekte vil også kommunens øvrige effektmål blive påvirket af politikken. Det gælder for **Børn- og unge bliver klar til fremtiden**, **Flere odenseanerne i job og på vej til job**, **En storby med blandede og velfungerende bydele**, **En storby i vækst**, **Byudvikling med kvalitet**, **En klima- og miljøvenlig storby**, **Verdens bedste robotby** og **Færre borgere er relativt fattige**.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget godkender plan for udarbejdelse og vedtagelse af Handicappolitik for Odense Kommune.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget godkender indstillingen.

Sagsfremstilling

I denne sag skal Ældre- og Handicapudvalget godkende en proces for udarbejdelse og vedtagelse af en tværgående Handicappolitik for Odense Kommune. Økonomiudvalget har ved tidligere drøftelse udtrykt ønske om, at der udarbejdes en tværgående Handicappolitik for Odense Kommune, og at arbejdet med udarbejdelse af politikken blev forankret i Ældre- og Handicapudvalget. Det er dette arbejde, der nu sættes i gang.

Handicappolitikken som en del af Odense Kommunes politiske fundament

Handicappolitikken vil indgå som en del af Odense Kommunes politiske fundament. En tværgående politik er kendetegnet ved, at den omhandler et område, der berører alle forvaltninger, og hvor byrådet ønsker tværgående politiske signaler om en bestemt overordnet retning med afsæt i borgerens eller byens behov. Handicappolitikken vil supplere kommunens eksisterende tværgående politikker. Til sammen skal de tværgående politikker understøtte visionen for Odense Kommune, som den er udtrykt i Bystrategien og øvrige politiske aftaler. De eksisterende tværgående politikker er følgende:

- Vækstpolitik
- Uddannelsespolitik
- Miljøpolitik
- Sundhedspolitik
- Pårørendepolitik
- Civilsamfundsstrategi

Formål og målgruppe for Handicappolitik for Odense Kommune

Formålet og målgruppen for handicappolitikken vil afspejle den eksisterende handicappolitik. Formålet med politikken er at skabe en værdimæssig ramme for, at mennesker med handicap har de samme muligheder som alle andre. Politikken omfatter mennesker med handicap i alle aldersgrupper, og både mennesker der er meget påvirket af deres handicap, og mennesker der er meget lidt påvirket af deres handicap. FN definerer mennesker med handicap således: "Personer med handicap omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre." Det er den samme definition af handicap som politikken vil læne sig op ad.

Overordnet om forslaget til Plan for udarbejdelse og vedtagelse af Handicappolitik for Odense Kommune

Den foreslåede plan har til formål at sikre udarbejdelse og vedtagelse af en ny tværgående Handicappolitik for Odense Kommune. Den tværgående politik vil erstatte kommunens tidligere Handicappolitik fra 2008. Planen er tilrettelagt med rum for grundig inddragelse af borgere og øvrige interessenter. Planen er ligeledes tilrettelagt så de nuværende stående udvalg og byråd forbereder og behandler udarbejdelsen af politikken. Den endelige behandling og godkendelse vil derefter blive fremlagt for de nye stående udvalg og det nye byråd, der tiltræder pr. 1. januar 2022. Processen søger at skabe en god overgang og forankring af politikken mellem de to byrådsperioder. Den nye politik vil med planen være endeligt godkendt i starten af andet kvartal 2022. Planen er vedlagt sagen som bilag. Nedenstående beskrives involveringsprocesserne overordnet.

Borgerne i fokus i involveringsprocessen

Der er lagt op til en involveringsproces, der tager udgangspunkt i de borgere, som politikken skal handle om. Processen skal give borgerne mulighed for at komme til orde og blive hørt. Borgerne er i centrum i involveringsprocessen, for at understøtte, at borgerne kommer til at opleve politikken som nærværende og relevant. Der er lagt op til en proces i en række faser, hvor faserne bygger oven på hinanden. Først en indledende forproces, hvor en mindre gruppe borgere og relevante interessenter interviewes. Forprocessen danner udgangspunkt for en bredere involveringsproces, hvor et større antal borgere, interessenter, politikere mv. involveres. Den brede involvering følges op af yderligere involvering i en referencegruppe, som er med til at kvalificere den egentlig politik. Der er i processen samtidig lagt op til en offentlig høring af udkast til politikken. Den konkrete involvering i interview/workshops mv. vil blive tilrettelagt under hensyntagen til borgernes forskellige typer af handicap og de gældende restriktioner for COVID-19.

Politisk involvering i processen

Sideløbende med den centrale involvering af borgere, vil der også ske politisk involvering. Det konkrete arbejde med udarbejdelse af politikken skydes i gang med udvalgets godkendelse af planen. Det samlede byråds politikere tænkes at indgå i den brede involveringsproces sammen med borgerne. Hen imod efteråret er der lagt op til en drøftelse i alle stående udvalg om temaer/værdier for Handicappolitikken. I første kvartal af 2022 vil de nye stående udvalg behandle politikken, og det nye byråd forventes at godkende den endelige politik i starten af andet kvartal 2022.

Forankring af arbejdet med planen

Når udvalget har godkendt planen for udarbejdelse og vedtagelse vil forvaltningen sætte den konkrete forberedelsesfase i gang. Der bliver nedsat en administrativ arbejdsgruppe på tværs af kommunens fem forvaltninger. Arbejdsgruppen er forankret i Ældre- og Handicapforvaltningen. Arbejdsgruppen skal varetage den konkrete opgave med planens gennemførelse og dermed politikens udarbejdelse. Arbejdsgruppen vil indledningsvis foretage en data- og vidensopsamling og en interessentanalyse. Herefter vil arbejdsgruppen arbejde med involveringsprocesserne mv.

Økonomi

Arbejdet med udarbejdelse af en tværgående Handicappolitik for Odense Kommune estimeres til ca. 500.000 kr., svarende til én fuldtids medarbejder i ét år. Dette ressourcetræk finansieres inden for forvaltningernes eksisterende budgetrammer.

Bilag

Plan for udarbejdelse og vedtagelse af Handicappolitik

Handicaprådets høringssvar - Handicappolitik

Punkt 3: Drøftelse af leverandørstrategi for det specialiserede socialområde i Odense Kommune

88.20.00-Ø54-1-21

Resume

Denne sag handler om en leverandørstrategi for det specialiserede socialområde i Odense Kommune.

Odense Kommune har de seneste år oplevet et øget pres på det specialiserede socialområde, hvilket har udfordret økonomien. Med udgangspunkt i anbefalinger fra Rambøll, BDO og Socialstyrelsens Task Force har Økonomiudvalget besluttet en plan for at imødekomme udfordringerne på det specialiserede socialområde i Odense Kommune. Udarbejdelsen af en leverandørstrategi er en del af planen, som forventes at komme til beslutning i byrådet i juni 2021.

Anbefalingerne favner bredt og de indsatser, som forvaltningerne arbejder med for at opfylde anbefalingerne, betyder forskellige grader af inddragelse fra relevante interessenter. Udarbejdelsen af ungestrategien fordrer eksempelvis inddragelse af bl.a. forældre, medarbejdere og ledere, mens leverandørstrategien er mere styringsbaseret og derfor ikke fordrer samme grad af inddragelse.

Formålet med leverandørstrategien er at styrke mulighederne for sammenhæng mellem indsatser og samtidig sikre optimal anvendelse af ressourcerne. Strategien skal også være med til at skabe vilkår der gør, at Odense Kommune bedre kan imødekomme borgernes behov. Og så skal strategien bidrage til at skabe en koordineret tilgang mellem Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen og Ældre- og Handicapforvaltningen, så Odense Kommune arbejder ud fra en fælles og forpligtende tilgang som leverandør af indsatser til borgerne.

Sagen behandles i Beskæftigelses- og Socialudvalget, Børn- og Ungeudvalget og Ældre- og Handicapudvalget og vil være ledsaget af et oplæg.

Leverandørstrategi samt høringssvar fra Udsatteråd og Handicapråd er vedlagt som bilag.

INDSTILLING

Børn- og Ungeforvaltningen, Beskæftigelses- og Socialforvaltningen og Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller til respektive udvalg at drøfte leverandørstrategi for det specialiserede socialområde i Odense Kommune som vedlagt i bilaget.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget drøftede sagen.

Sagsfremstilling

Leverandørstrategien opstiller fire pejlemærker for det tværgående arbejde på det specialiserede socialområde. De fire pejlemærker definerer Odense Kommunes fælles udgangspunkt og sætter rammer for samspillet mellem leverandørorganisationen og borgernes behov. Pejlemærkerne - i ikke-prioriteret rækkefølge - er: faglighed, effekt, nærhed og økonomi.

Faglighed

Faglighed er en grundsten, når vi arbejder med tilbud til borgerne. Faglighed er ikke alene en forudsætning for at vi lykkes med bestillingen og udførelsen af opgaven men også i høj grad for at opnå en høj effekt. Borgerne skal møde en kvalificeret myndighedsindsats såvel som et dygtigt og meningsgivende, fagligt tilbud. Derfor vil vi løbende udvikle faglighed i vores tilbud med fokus på effekt, så vi altid tilbyder det rette tilbud til borgerne.

Ambition:

- Vi vil specialisere os i det omfang, at det gavner borgerne.
- Vi vil oprette tilbud til borgerne med fokus på alle specialiseringsniveauer, når målgruppen når en vis volumen.
- Vi vil arbejde ud fra vidensbaserede metoder.

Effekt

I Odense Kommune har vi effekt i fokus, fordi vi er optaget af, at det vi gør medvirker til at skabe positive forandringer for borgerne. Vi forstår effekt som den udvikling, borgerne får ud af tilbuddene, og vi vurderer tilbud ud fra effekt. Vi ser på udvikling som omdrejningspunktet for tilbuddet til borgerne. Udvikling kan forstås forskelligt alt efter borgernes situationer og behov, men samarbejdet om og med borgerne tager altid udgangspunkt i de

konkrete mål, der er opsat i den enkeltes handleplan. Dette sikrer fælles retning fra start og gennemsigthed for borgerne.

Ambition:

- Vi vil have særligt fokus på individuel opfølgning på borgernes udvikling.
- Vi har skærpet fokus på, at alle leverandører måler effekt og er gode til at beskrive progression.
- Vi følger op på, om tilbuddene skaber den effekt, vi gerne vil give borgerne - og som efterspørges af borgerne i Odense Kommune.

Nærhed

Nærhed sikrer sammenhæng i borgernes hverdagsliv og styrker samarbejdet mellem det private og professionelle netværk. Nærhedsprincippet har længe været fundamentalt på grund af rammeaftalerne for det specialiserede socialområde. Som kommune bidrager vi til sammenhæng i og mellem tilbuddene og borgernes nære relationer ved at fokusere på nærhed. Det betyder, at vi foretrækker at kunne give borgerne et tilbud, som er tæt på deres vante liv. Allerhelst i Odense Kommune. Hvis dette ikke er muligt, vægtes nærhedsprincippet fortsat højt i eksterne tilbud. Nogle gange kan en del af den faglige indsats dog være, at borgeren flytter fra sit vante miljø.

Ambition:

- Hvis det giver mening, vil vi altid give borgerne et tilbud i Odense Kommune. Derfor vil vi systematisk afdække mulighederne for et tilbud internt i kommunen.
- Som en stor kommune vil vi sikre et helhedsperspektiv i sammenhængen mellem borger og tilbud.
- Vi vil løbende holde øje med, at vi med tilbudsviften i Odense Kommune har de nødvendige tilbud tæt på.
- Vi sætter initiativer i gang, der udvikler tilbudsviften i Odense Kommune. Dette sker for hele tiden at kunne imødekomme borgernes aktuelle behov

Økonomi

Odense Kommune har en forpligtelse til at forvalte de økonomiske ressourcer bedst muligt med udgangspunkt i borgernes behov. Samtidig skal vi også give borgerne de tilbud, som de efterspørger. Derfor har vi altid et ansvar for at sikre, at de investeringer, der foretages, gavner effekten for borgerne og forvaltningen af borgernes penge. Vi følger løbende udviklingen i målgruppernes behov, så vi har mulighed for at justere tilbudsviften med udgangspunkt i en økonomisk bæredygtig investering.

Ambition:

- Vi vil løbende afdække muligheder for etablering af nye og økonomisk bæredygtige tilbud.
- Vi vil kigge på muligheden for hjemtagelser, der hvor det giver mening fagligt og økonomisk.
- Vi vil blive bedre og mere professionelle indkøbere.

Baggrund

I efteråret 2020 behandlede fagudvalgene, Økonomiudvalget og byrådet anbefalingerne fra de rapporter, der var bestilt som følge af udfordringerne på det specialiserede socialområde. Anbefalingerne fra Rambøll, BDO og Socialstyrelsens Task Force danner grundlaget for den plan, der er lagt for det specialiserede socialområde i Odense Kommune.

Baggrunden for leverandørstrategien er Rambølls anbefaling om en intern og tværgående leverandørorganisation. I følge Rambøll er "*formålet med at etablere en tværgående leveranceorganisation at styrke muligheden for sammenhæng i indsatser i forbindelse med overgange samt at øge optimal ressourceanvendelse i tilrettelæggelse af indsatser*".

Leverandørstrategien skal ses i sammenhæng med rammeaftalen for det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet. Det betyder, at Odense Kommune vil fortsætte samarbejdet med kommunerne i Region Syddanmark om at sikre og koordinere, at der er de nødvendige tilbud på tværs af kommunegrænserne.

Leverandørstrategien følges op af en implementeringsplan som skal sikre, at strategien realiseres, og at der sker en koordinerede tilgang til opfølgning på tværs af de tre forvaltninger. Implementeringsplanen vil blandt andet indeholde handlinger relateret til tilbudsviften, kontrakter med eksterne leverandører mv. Planen kommer til politisk behandling i andet halvår 2021.

Leverandørstrategien er udarbejdet af Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen og Ældre- og Handicapforvaltningen med input fra Handicaprådet.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Leverandørstrategien skal bidrage til opfylde det økonomiske potentiale for det specialiserede socialområde.

Bilag

Leverandørstrategi

Handicaprådets høringssvar

Udsatterådets høringssvar

Punkt 4: Drøftelse af udvalgets bidrag til budget 2022

03.08.01-G01-34-20

Resume

Denne sag handler om udvalgets bidrag til Budget 2022.

Udvalgets bidrag består af:

- Samlet oversigt over indsatser for fremtidens Vollsmose fordelt på beløb og tidshorisont (fælles bidrag fra alle udvalg)
- Budgettal og bemærkninger
- Forslag til anlægsønsker (se bilag)

Udvalgets bidrag kommer til drøftelse igen den 1. juni og til beslutning den 15. juni. Herefter vil bidraget indgå i de videre politiske drøftelser frem mod Økonomiudvalgets Budgetforslag 2022.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter bidrag til budget 2022.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget drøftede sagen.

Sagsfremstilling

I sagsfremstillingen er bidragene beskrevet.

Indsatser for Fremtidens Vollsmose

For at opnå de ønskede forandringer i Vollsmose udarbejder Direktørgruppen ét fælles forslag til indsatser i Vollsmose på tværs af alle forvaltninger. Indsatserne vil have effekt på tværs af delprogrammer og gennemføres både af de enkelte forvaltninger eller i et samarbejde på tværs af forvaltninger. Samspillet med eksisterende indsatser samt mulighederne for at styrke effekten gennem samarbejde med civilsamfundet og ved indgåelse af partnerskaber vil også blive vurderet.

Forslaget vil indeholde beløb og tidshorisont for de enkelte indsatser med tilføjelse af finansiering. Indsatserne vil enten blive finansieret af det enkelte udvalg, som investeringsprojekt eller som nyt budgetønske.

Direktørgruppens fælles forslag til indsatser i Vollsmose vil blive udarbejdet på baggrund af én eller flere drøftelsessager. Økonomiudvalget vil forberede drøftelse blandt alle byrådsmedlemmer på byrådets kvartalsmøde den 3. maj 2021. Kvartalsmødet vil være afsætt for de efterfølgende drøftelser i fagudvalgene, Økonomiudvalget og byrådet.

Budgettal og bemærkninger

I dette afsnit er beskrevet de væsentligste temaer og opmærksomhedspunkter på ældre- og handicapområdet. Herunder ældreområdet, rekrutteringsudfordringer, bo- og dagtilbud til borgere med autisme samt puljen "Bedre bemanning i hjemmeplejen". Budgettallene er under udarbejdelse og vil først fremgå af drøftelsessagen til den 1. juni.

Ældreområdet

Ældreområdet er et område, der ændrer sig markant i disse år. Langt flere borgere med kroniske og komplekse sygdomme har brug for pleje og omsorg – heriblandt borgere, som er ramt af en demenssygdom.

Det udfordrer Ældre- og Handicapforvaltningen, og viser sig for eksempel ved, at borgernes plejebestand inden indflytning på plejecenter er steget fra 5,6 timers hjemmehjælp i 2017 pr. uge til 11 timer pr. uge i 2020. Det svarer til en stigning på 96 procent.

Derudover er indlæggelsestiden på hospitalerne faldet, og en væsentlig større del af behandlingen foregår nu i borgernes eget hjem. Det kan lade sig gøre som følge af mere skånsomme behandlingsmetoder, omlægning til ambulat behandling samt mere hjemmebehandling. De ældste udskrives også tidligere og der er nu stort set ikke er forskel på, hvor længe 65-79-årige og +80-årige er indlagt.

Ovenstående øger kravene til kommunernes sygepleje. Et eksempel herpå er udviklingen i antallet af leverede timers sygepleje i forvaltningen. I 2016 leverede forvaltningen gennemsnitlig 40.311 timers sygepleje hvert kvartal. I 2020 var tallet steget til gennemsnitlig 53.237 timer. Det svarer til en stigning på 32 procent.

Et andet eksempel, som viser opgaveglidningen fra sygehus til kommune, er udviklingen i leverede timers intravenøs medicinsk behandling i forvaltningen. Det fremgår af figuren, at der har været en stor stigning fra 2017 til 2018. Og tendensen fra 2018 til 2020 er fortsat stigende om end i mindre omfang.

Rekrutteringsudfordringer

VIVE - Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd - har udgivet rapport, som viser, at udviklingen i sundhedsvæsenet og den demografiske udvikling medfører en stigende efterspørgsel på social- og sundhedsmedarbejdere i kommunerne. Og på trods af et voksende antal social- og sundhedsmedarbejdere, så oplever kommunerne udfordringer med at rekruttere særligt assistenter, men også hjælpere.

I en undersøgelse fra KL til kommunerne i 2017 svarede 73 % af kommunerne således, at de oplever mangel eller stor mangel på arbejdskraft inden for ældreområdet. Inden for det kommunale sundhedsområde rapporterede 49 % af kommunerne, at de mangler arbejdskraft. 71 % angav desuden en oplevelse af, at rekrutteringssituationen på ældreområdet i 2017 var sværere end i 2014.

Kommunernes oplevelse af rekrutteringssituationen svarer til de aktuelle jobmuligheder inden for social- og sundhedsområdet. Pr. 1. februar 2020 er der ifølge Arbejdsmarkedsbalancen omfattende mangel på assistenter i alle dele af landet. Det betyder, at udbuddet af assistenter er langt lavere end efterspørgslen. Der er også mangel på hjælpere, men ikke i samme omfang som manglen på assistenter.

Nyt bo- og dagtilbud til borgere med autisme

Med aftalen om budget 2020 blev der givet en anlægsbevilling til nyt autismitilbud samt afsat penge til afledt drift (fx rengøring og græsslåning). Men der blev ikke afsat penge til driften af autismitilbuddet (fx ledelse og personale). Det efterlader en ufinansieret driftsudgift, som uddybes nedenfor.

Bo- og dagtilbuddet får 35 botilbudspladser og 40 dagtilbudspladser. Det er forudsat, at 10 af bo- og dagtilbudspladserne finansieres ved hjemtagelser eller salg til andre kommuner. Derudover er 10 af bo- og dagtilbudspladserne finansieret af udvalgets eget budget.

De resterende pladser svarende til 15 botilbudspladser og 20 dagtilbudspladser er en kapacitetsudvidelse, som afspejler behovet på autismeområdet. Denne del er der ikke fundet finansiering til og betyder, at der er en ufinansieret driftsudgift svarende til 14,5 mio. kr. til driften af tilbuddet.

Hvis ikke udvalget får tilført penge til den ufinansierede driftsudgift, vil det betyde, at udvalget selv skal finde ca. 14,5 mio. kr. indenfor eget budget til driften af tilbuddet.

Følgende fremgår af budgetforliget fra 2020:

"Forligspartierne konstaterer, at der i forbindelse med åbning af det nye bo- og dagtilbud til borgere med autisme i 2023 på baggrund af den konkrete fordeling af hjemtagne borgere og nye pladser foretages en vurdering af den økonomiske konsekvens".

Pulje til "Bedre bemanning i hjemmeplejen"

Med aftalen om finansloven for 2018 blev der afsat 0,5 mia. kr. årligt til bedre bemanning i hjemmeplejen.

Odense Kommunes andel er 16 mio. kr., hvoraf en del af beløbet tilhører den private leverandør Svane Pleje. I Ældre- og Handicapforvaltningen er midlerne anvendt til at ansætte ca. 40 velfærdsmedarbejdere og dermed til at øge serviceniveauet i hjemmeplejen.

Pengene til bedre bemanning i hjemmeplejen har været øremærket. Men til budget 2022 overgår beløbet til bloktilskuddet og dermed kassen. Hvis pengene tilgår kassen, vil en stor del af demografikompensationen skulle gå

til at fastholde de pågældende velfærdsmedarbejderne. Det vil betyde, at den bedre bemanning i hjemmeplejen ophører, og der vil ske en reduktion af serviceniveauet. Lignende konsekvenser forventes at gælde den private leverandør.

Forslag til anlægsønsker

Forvaltningen har udarbejdet følgende fire forslag til anlægsønsker:

- Plejecenter for mennesker med demens (se bilag 1)
- Modernisering af Lysningen (se bilag 2)
- Problematisk arbejdsmiljø på kant med loven (se bilag 3)
- Velfærdsmedarbejdere udsættes for passiv rygning på bosteder og plejecenter (se bilag 4)

Økonomien er p.t. under beregning og vil først fremgå af drøftelsessagen til den 1. juni.

Budgetproces

I figuren er udvalgets budgetproces skitseret.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Plejecenter for mennesker med demens

Modernisering af Lysningen

Problematisk arbejdsmiljø på kant med loven

Velfærdsmedarbejdere udsættes for passiv rygning på bosteder og plejecenter

Punkt 5: Drøftelse af effektiviseringer til budget 2022

03.08.01-G01-34-20

Resume

Denne sag handler om effektiviseringsstrategien og herunder forslag til effektiviseringer til budget 2022. Sagen følger op på udvalgets drøftelse af effektiviseringsstrategien på møde den 13. april.

Med rammeudmeldingen besluttede Økonomiudvalget, at den ene halvdel af effektiviseringskravet fordeles således, at $\frac{3}{4}$ fordeles efter budgetstørrelser inden for servicerammen, og at $\frac{1}{4}$ findes via fælles tværgående tiltag.

Den anden halvdel af effektiviseringskravet kan udvalgene selv disponere over og anvende til egne prioriteringer. Udvalget kan også undlade helt eller delvist at foretage effektiviseringer.

Ovenstående betyder, at

- udvalget **skal** lave effektiviseringer for 4,4 mio. kr., som udvalget ikke selv kan disponere over.
- der vil være en fælles proces i alle udvalg i forhold til at lave tværgående effektiviseringer for samlet 5 mio. kr. De tværgående effektiviseringsforslag skal drøftes i de enkelte udvalg, men vil ikke indgå i udvalgenes budgetbidrag. I stedet indgår de i det samlede budgetforslag til august.
- udvalget **kan** lave yderligere effektiviseringer for op til 5,9 mio. kr., som udvalget selv kan disponere over.

I sagsfremstillingen er beskrevet forvaltningens forslag til effektiviseringer samt scenarier for arbejdet med den del af effektiviseringskravet, som udvalget selv kan disponere over.

Ældrerådets og Handicaprådets høringssvar samt Forvaltningsudvalgets bemærkninger er vedlagt som bilag til sagen.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter

1. Forslag til effektiviseringer.
2. Scenarier for arbejdet med den del af effektiviseringskravet, som udvalget selv kan disponere over.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget drøftede sagen.

Sagsfremstilling

Sagsfremstillingen indeholder

- Forslag til effektiviseringer.
- Scenarier for arbejdet med den del af effektiviseringskravet, som udvalget selv kan disponere over.
- Den videre proces.

Forslag til effektiviseringer

Med dette afsnit beskriver forvaltningen forslag til, hvordan udvalget kan lave effektiviseringer svarende til 10,3 mio. kr. til budget 2022 stigende til 11,2 mio. kr. til budget 2023.

Effektiviseringsstrategien har følgende effektiviseringstilgange, der kan tages udgangspunkt i:

- *Optimering af arbejdsgange*: Optimere rutiner og praksis i det daglige arbejde.
- *Nytænkning/innovation*: Udvikle nye måder at arbejde på.
- *Velfærdsprioriteringer*: Bringe de bedste velfærdsprioriteringer fra samarbejdet mellem KL og Regeringen i spil
- *Automatisering*: Anvende digitalisering som fx RPA.
- *Benchmarking med andre kommuner*: Lære af andre kommuner i forhold til at øge produktiviteten.

- *Skal/kan opgaver*: Arbejde med produktivitet, nedprioriteringer og andre opgaveløsninger.

I tabellen er der en oversigt over forslagene til effektiviseringer, som uddybes i de efterfølgende afsnit.

Tabel – Oversigt over forslag til effektiviseringer

Område	Budget 2022 (mio. kr.)	Budget 2023 (mio.)
1. Optimering af praktiske opgaver i forlængelse af kerneopgaven i de udkørende grupper	3,6	4,5
2. Styrket og målrettet indsats for borgere med misbrug på det specialiserede socialområde	1,3	1,3
3. Uddelegering af effektiviseringskrav til administration og drift	2,5	2,5
4. Lov- og Cirkulæreprogram	2,2	2,2
5. Optimering af arbejdsgange i forbindelse med afregning til friplejecentre	0,7	0,7
I alt	10,3	11,2

1. Optimering af praktiske opgaver i forlængelse af kerneopgaven i de udkørende grupper

Primær effektiviseringstilgang: Optimering af arbejdsgange.

Denne effektivisering er afledt af investeringen *Ressourcer til praktiske opgaver i forlængelse af kerneopgaven i de udkørende grupper*, som blev godkendt med budget 2021.

Forvaltningen oplever et øget pres i grupperne på grund af borgernes øgede kompleksitet, det øgede antal borgere, det store borgerflow og et stort ledelsesspænd.

Med denne investering er der afsat midler til aflastning i forhold til praktiske opgaver samt til investering i et ruteplanlægningsværktøj. Investeringen gør det muligt at investere i praktiske opgaver i forlængelse af kerneopgaver i de udkørende grupper, så der på de enkelte arbejdspladser bliver mere tid til varetagelse af kerneopgaven.

Effektiviseringen består herefter i, at der er et større fokus på kerneopgaven og mere tid til ledelse, hvilket forventes at medføre bedre trivsel, mindre sygefravær og færre vikarudgifter. Derudover forventes det, at ruteplanlægningsværktøjet vil reducere de udkørende grupperes kørsel og dermed forvaltningens udgifter.

Der er ansat personale til aflastning i forhold til praktiske opgaver. Men implementeringen af ruteplanlægningsværktøjet har en længere indkøringsperiode, som betyder, at denne del af effektiviseringen først vil få fuld effekt til budget 2023. Det skyldes bl.a. afdækning af tidsperspektivet for integrering af værktøjet i omsorgssystemet Nexus. Hvis tidsperspektivet vurderes for langsigtet, skal markedet afsøges for andre muligheder.

2. Styrket og målrettet indsats for borgere med misbrug på det specialiserede socialområde

Primær effektiviseringstilgang: Nytænkning/innovation.

Denne effektivisering er afledt af investeringen *Styrket og målrettet indsats for borgere med misbrug på det specialiserede socialområde*, som blev godkendt med budget 2021.

Antallet af borgere med misbrug på det specialiserede socialområde er konstant, og der har i forvaltningen ikke været de nødvendige kompetencer til at håndtere denne borgergruppe. Derfor har forvaltningen købt pladser i andre kommuner, af regionen eller hos private tilbud.

På den baggrund er der investeret i kompetenceudvikling af forvaltningens fagpersonale på det specialiserede socialområde, som herefter kan indgå i nyetablerede teams til skabelsen af borgerforløb i eget hjem.

Effektiviseringen består herefter i, at der købes færre pladser hos eksterne leverandører, da forvaltningen vil kunne varetage en større del af målgruppen selv og herunder også mere effektivt.

Forvaltningen er p.t. ved at udarbejde en procesplan. Det forventes, at der iværksættes konkrete tiltag i 4. kvartal, som omfatter kompetenceforløb for ledere og medarbejdere.

3. Uddelegering af effektiviseringskrav til administration og drift

Primær effektiviseringstilgange: Optimering af arbejdsgange, nytænkning/innovation, velfærdsprioriteringer, automatisering og benchmarking med andre kommuner.

Tiltaget handler om, at der indenfor rammerne af effektiviseringsstrategien uddelegeres et effektiviseringskrav til administrationen og driften, som i fællesskab bidrager til at effektivisere svarende til 2,5 mio. kr inden for rammerne af effektiviseringsstrategien.

Udvalget godkendte et lignende effektiviseringsforslag til budget 2021 og iværksatte dermed en effektiviseringskultur, som har resulteret i gode tilbagemeldinger på, hvordan arbejdspladserne har arbejdet med effektiviseringerne.

4. Lov- og Cirkulæreprogram

Primær effektiviseringstilgang: Optimering af arbejdsgange.

Lov- og cirkulæreprogrammet er en kompensation, som kommunerne modtager som følge af lovændringer. For eksempel vil en lovændring, der pålægger kommunerne at udføre nye opgaver, medføre, at kommunerne under ét får en økonomisk kompensation svarende til det skønnede udgiftsbehov i kommunerne. Kompensationen kaldes også for DUT-midler.

Som følge af Odense Kommunes økonomistyringsprincipper vil DUT-midler fra Lov- og Cirkulæreprogrammet tilgå kassen med undtagelse af reguleringer over 2,0 mio. kr. I Lov- og cirkulæreprogram for 2020 er der 1 lovændring, som overstiger 2 mio. kr. og dermed udmøntes til udvalget.

Den pågældende lovændring handler om, at Folketinget har vedtaget et lovforslag, som giver mulighed for at yde overvågning om natten til unge i alderen 18-25 år med omfattende funktionsnedsættelser som modtager hjælp efter servicelovens §95 stk. 3. Med lovforslaget tildeles udvalget årligt 2,2 mio. kr. til udførelse af opgaven.

Forvaltningen har ikke p.t. borgere, som er omfattet af lovændringen. Forvaltningen følger udviklingen i borgergrundlaget, og såfremt der ikke sker ændringer, anvendes DUT-midlerne til at nedskrive en del af effektiviseringskravet. Dette sker på baggrund af tidligere effektiviseringer som følge af lovændringer uden medfølgende DUT-midler.

Dette blev besluttet af udvalget den 24. november 2020 i forbindelse med udmøntningen af budget 2021.

5. Optimering af arbejdsgange i forbindelse med afregning til friplejecentre

Primær effektiviseringstilgange: Optimering af arbejdsgange.

Ældre- og Handicapforvaltningen udarbejder årligt en beregning af taksten for friplejecentre, som de afregnes efter. En del af taksten vedrører it-telefoni, barselsfond og rekruttering, som tidligere har været en del af Økonomiudvalgets budget, uden at Ældre- og Handicapudvalget er blevet kompenseret herfor.

Forvaltningen har derfor optimeret arbejdsgange, rutiner og praksis i det daglige arbejde for at kunne håndtere afregning af denne del af taksten. I 2021 er Ældre- og Handicapudvalget blevet kompenseret, som dermed frigør midler til arbejdet med effektiviseringsstrategien.

Opfølgning på udvalgets forslag til effektiviseringer

På udvalgsrådet den 13. april 2021 kom udvalget med effektiviseringsforslag om ekstern konsulentbistand og virtuelle mødeformer, som forvaltningen følger op på nedenfor.

Ekstern konsulentbistand

Med årsberetningen for 2019 godkendte udvalget en plan for afvikling af merforbruget for 2019. En del af planen handler om at spare 1 mio. kr. årligt frem til 2023 på ekstern konsulentbistand, herunder på udgifter til blandt andet supervision, ledersparring, og temadage.

Besparselsen svarer til ca. 20 procent af udvalgets udgifter til ekstern konsulentbistand. Forvaltningen sparer pengene ved dels at løse opgaverne med tilførsel af de rette kompetencer. Dels ved at reducere aktiviteterne.

Forvaltningen vurderer, at yderligere besparelser på ekstern konsulentbistand vil have negative konsekvenser for borgere, ledere og medarbejdere, da pengene blandt andet går til læger på plejecentre, stressbehandling, akutpsykiolog, advokatsalærer, coaching og undervisning.

Virtuelle mødeformer

Forvaltningen forventer, at de virtuelle mødeformer vil indgå som del af de tværgående effektiviseringer for samlet 5 mio. kr. De tværgående effektiviseringsforslag vil blive drøftet i de enkelte udvalg, men vil ikke indgå i udvalgenes budgetbidrag. I stedet indgår de i det samlede budgetforslag til august.

Konkret forventes det, at effektiviseringen vil fokusere på ændrede arbejdsformer, ændrede mødeformer, færre konferencer, mindre transport, mindre print osv.

Forvaltningsudvalgets forslag til effektiviseringer

Som del af processen har Forvaltningsudvalget haft lejlighed til at komme med forslag til effektiviseringer. De har meldt tilbage, at de ikke har nye forslag til effektiviseringer til budget 2022.

Scenarier for arbejdet med den del af effektiviseringskravet, som udvalget selv kan disponere over

Med økonomiudvalgets beslutning om, at udvalget selv kan disponere over halvdelen af effektiviseringskravet åbnes der for 3 scenarier i forhold til det videre arbejde. Scenarierne er beskrevet i skemaet.

Skema – Scenarier for det videre arbejde med effektiviseringsstrategi

Scenarier	Beskrivelse	Konsekvenser
Scenarie 1	Det halve af effektiviseringskravet svarende til 5,9 mio. kr. bortfalder.	Udvalget skal ikke finde effektiviseringer, hvilket betyder, at udvalget ikke frigør midler til politisk prioritering.
Scenarie 2	Det halve af effektiviseringskravet svarende til 5,9 mio. kr. skal udmøntes.	Udvalget skal finde effektiviseringer svarende til 5,9 mio. kr., som frigøres til politisk prioritering. Processen vil køre sideløbende med udvalgets budgetproces.
Scenarie 3	En del af det halve af effektiviseringskravet skal udmøntes.	Udvalget skal finde effektiviseringer svarende til den udvalgsbestemte del, som frigøres til politisk prioritering. Processen vil køre sideløbende med udvalgets budgetproces.

Den videre proces

I figuren er skitseret processen for arbejdet med effektiviseringsstrategien til budget 2022. Som del af processen får Forvaltningsudvalget mulighed for give bemærkninger til drøftelsessagerne og beslutningssagerne.

Figur - Proces for effektiviseringsstrategi

PROCES - EFFEKTIVISERINGSSTRATEGI TIL BUDGET 2022

Til efteråret forelægges udvalget en sag med forslag til, hvordan forvaltningen løbende kan arbejde med effektiviseringer til budget 2023 og frem. Dette for at sikre den langsigtede og proaktive tilgang til effektiviseringer.

Økonomi

Sagen indgår i de videre politiske drøftelser om budget 2022. De økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning, opgøres derfor ikke særskilt for denne sag.

Bilag

Ældrerådets høringsvar

Handicaprådets høringsvar

Forvaltningsudvalgets bemærkninger

Punkt 6: Opfølgning på initiativretssag om indsatser for plejehjemsbeboere

85.02.02-G01-266-20

Resume

Med denne sag følger forvaltningen op på udvalgets bestilling i forbindelse med Byrådsgruppe V's initiativretssag om indsatser for plejehjemsbeboere fra mødet den 23. marts 2021.

På mødet besluttede udvalget, at sagen skulle oplyses yderligere fagligt for at afdække problemstillingens omfang.

Opfølgningen er beskrevet i sagsfremstillingen.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter

1. Forvaltningens opfølgning på initiativretssag om indsatser for plejehjemsbeboere som beskrevet i sagsfremstillingen.
2. Om forvaltningen skal udarbejde forslag til målrettede indsatser for plejecenterbeboere, som har fokus på at genoprette deres kognitive og fysiske funktionsevne.

Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget drøftede sagen.

Sagsfremstilling

Sagsfremstillingen indeholder

- Forvaltningens faglige vurdering af konsekvenserne af besøgsrestriktionerne på plejecentre
- Genoptræning af beboere på plejecentre
- Beskrivelse af ekstraordinære aktiviteter for plejecenterbeboere i 2020
- Plejecenterbeboernes deltagelse i OK Aktivs aktiviteter i 2019 og 2020
- Uddrag fra BDOs opsamlingsrapport om uanmeldte tilsyn på plejecentre
- Uddrag fra Alzheimersforeningens rapport: Livet under covid-19
- Uddrag fra Alzheimerforeningens undersøgelse: Corona og demens på plejehjem

Forvaltningens faglige vurdering af konsekvenserne af besøgsrestriktionerne på plejecentre

Forvaltningen har forespurgt plejecenterlederne, og den generelle tilbagemelding antyder, at de ikke kan genkalde, at de skærpede restriktioner i forhold til besøg på plejecentrene har haft alvorlige konsekvenser for beboernes generelle mentale og fysiske trivsel. For nogle af de borgere, som har fået det dårligere, er det ikke muligt præcist at afgøre, om det skyldes de skærpede restriktioner eller noget andet.

Der er også tilbagemeldinger på, at nogle beboere har fundet mere ro, når de ikke har skullet forholde sig til mange besøgende. Og derudover har OK Aktiv kunnet fortsætte sine aktiviteter på plejecentre, som både har bidraget til den mentale og fysiske trivsel.

Forvaltningen har ikke data, der kan påvise hverken bevarelse eller tab af færdigheder.

Træning af beboere på plejecentre

I forbindelse med besøgsrestriktionerne på plejecentre blev der fra ultimo marts 2020 til ultimo maj 2020 foretaget individuelle vurderinger af borgere i forhold til, hvor kritisk genoptræningen var. Det betød, at når terapeuterne i de udkørende grupper modtog en genoptræningsplan på en borger, blev enten sygeplejersken eller lederen på de enkelte plejecentre kontaktet telefonisk. Leder og/eller sygeplejersker vurderede herefter, hvorvidt der var tale om en kritisk situation. Borgerne blev således drøftet telefonisk med personalet på plejecentrene og der var løbende opfølgning i forhold til hverdagsrehabilitering.

Forvaltningen ændrede desuden arbejdsgang. Der blev fast tilknyttet 1-2 terapeuter til de enkelte plejecentre for at begrænse antallet af forskellige terapeuter på plejecentrene. Der kunne/kan være enkelte tilfælde, hvor både

fysioterapeuter og ergoterapeuter har haft andel i træningen. Hvis dette ikke er tilfældet, blev det tilstræbt, at der fast kommer én terapeut hvert sted.

Fra ultimo maj 2020 blev der åbnet op igen. Forvaltningen har fortsat mange af de arbejdsgange, der fandt sted i forbindelse med besøgsrestriktionerne. Det betyder, der fortsat er telefonisk kontakt og koordinering mellem terapeuterne i de udkørende grupper og personalet på plejecentrene. Og der er fortsat koblet 1-2 faste terapeuter til de enkelte plejecentre. På nuværende tidspunkt varetages alle genoptræningsplaner, og det er kun, når der er periodiske besøgsrestriktioner på plejecentre - som følge af Covid-19 udbrud eller mistanke om smittede - at terapeuterne ikke kommer på plejecentret.

Ekstraordinære aktiviteter for plejecenterbeboere i 2020

Odenses kommunale plejecentre fik - i forlængelse af Folketingets aftale om sommerpakken fra juni 2020 - tildelt 1 mio. kr. til "sommeraktiviteter for ældre og sårbare grupper".

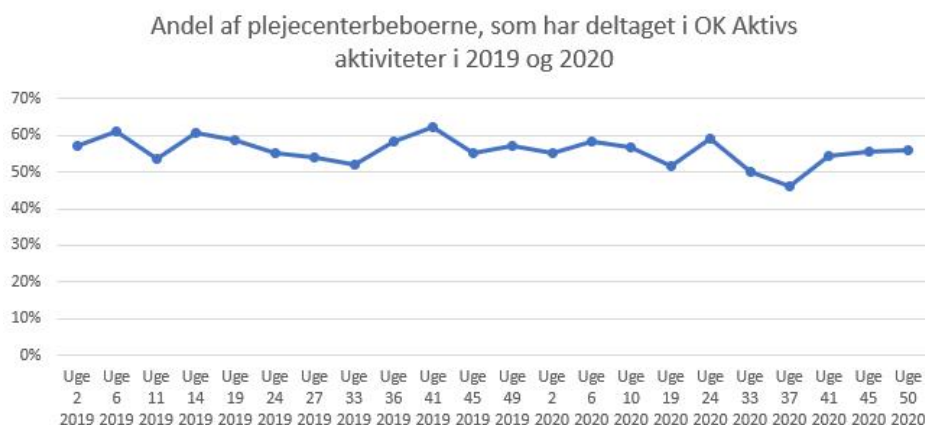
Aktiviteterne på plejecentrene har været udført af OK Aktiv, som er et omsorgs- og aktivitetstilbud til beboerne på Odense Kommunes plejecentre. Aktiviteterne har haft fokus på at bringe glæde og godt humør ind i hverdagen for plejecenterbeboerne i en tid, som var præget af besøgsrestriktioner og begrænset adgang for pårørende mv.

Aktiviteterne har blandt andet omfattet:

- Besøg af Vaffelhuset
- Udendørs koncerter (Thomas Johansen og Rock Nalle)
- Besøg af Banjos Pølsevogn
- Besøg af Pandekagevognen
- 'Det store kagebord'
- Sofa-Revy v/ Odense Sommerrevy
- Besøg af Æbleskivevogn med æbleskiver, gløgg og julemusik
- Besøg af Nissebanden (4 mand, som synger julen ind)
- Korte ture med busserne fra OK Aktiv
- Vildtmiddag med rødvin/portvin
- Jule- og nytårsforplejning (mandelgaver, kransekage, cider mv.)

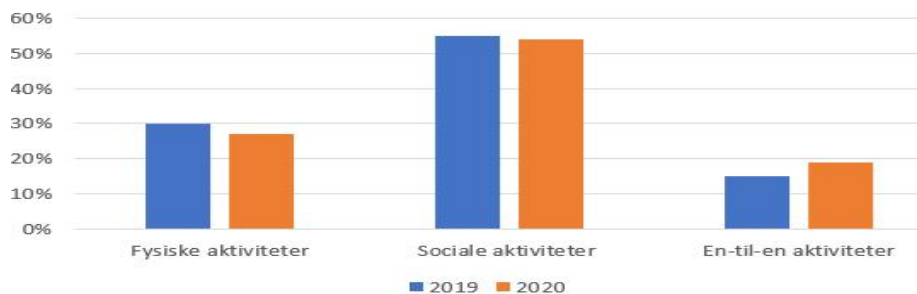
Plejecenterbeboernes deltagelse i OK Aktivs aktiviteter i 2019 og 2020

Andelen af plejecenterbeboere, som har deltaget i OK Aktivs aktiviteter, har været næsten uændret i 2019 og 2020. Se nedenstående graf.

I forhold til andelen af fysiske, sociale og en-til-en aktiviteter ses der et mindre fald i de fysiske aktiviteter og en tilsvarende stigning i en-til-en aktiviteterne. Se nedenstående diagram.

Andel af fysiske, sociale og en-til-en aktiviteter i 2019 og 2020

Uddrag fra BDOs opsamlingsrapport om uanmeldte tilsyn

I BDOs opsamlingsrapport for uanmeldte tilsyn fremgår følgende om konsekvenserne af besøgsrestriktionerne:

“For dette tilsyns år har COVID-19 pandemien tegnet sig på forskellig vis i tilsynene. Beboerne udtrykker savn af familien og afsavn i forhold til vanlige aktiviteter og det sociale liv på plejecentrene som følge af restriktionerne. Medarbejderne beskriver, hvordan de forsøger at kompensere for den manglende kontakt ved øget nærvær og en-til-en aktivitet med beboerne.

Samtidig har pandemien krævet store ekstra indsats på plejecentrene, og påtænkt udvikling er derfor flere steder stoppet eller forsinket. Lederne beskriver, at medarbejderne agerer ansvarligt og har skærpet fokus på kerneopgaven under epidemien. Nogle ledere overvejer, hvordan erfaringerne fra nedlukning af plejecentrene fremadrettet kan bringes i spil, da flere beboere har profiteret af roen i hverdagen.”

Alzheimerforeningens rapport: “Livet under covid-19”

Alzheimerforeningen har udgivet en rapport om coronakrisens betydning og konsekvenser for pårørende til personer med demenssygdom. Rapporten giver indblik i, hvordan de pårørende oplevede livet under coronakrisen, under nedlukningen i samfundet og i tiden med besøgsrestriktioner på plejehjemmene. Og det undersøges, om øget isolation og aflyste aktiviteter har haft konsekvenser for pårørende til mennesker med demenssygdom.

Rapportens sammenfatning med fokus på pårørende til mennesker, der bor på plejecenter er gengivet nedenfor:

Pårørende til mennesker med demens, der bor på plejehjem, er den gruppe pårørende, der havde flest bekymringer under coronakrisens første måneder. Disse bekymringer omhandlede i høj grad om, hvorvidt nedlukningen ville få konsekvenser for udviklingen af demenssygdom. De pårørende, der havde en nær med demens på plejehjem, havde signifikant flere tanker om Covid-19's konsekvenser for udviklingen af demenssygdom i sammenligning med de pårørende, der bor sammen med en person med demens.

42 % af de pårørende, der har en nær med demens på plejehjem, oplevede at få en lav grad af information fra plejehjemmet om deres nære med demens' helbred. Det ledte blandt andet til mange bekymringer blandt de pårørende. Der ses en statistisk sammenhæng mellem informationsniveauet fra plejehjemmet og antallet af bekymringer blandt de pårørende. Yderligere viser analyser, at de pårørende, der oplevede at få mindst information fra plejehjemmene, også var de pårørende, der vurderede deres eget mentale helbred dårligst.

Selvom besøgsrestriktionerne på plejehjem har givet anledning til mange bekymringer, mener størstedelen af de pårørende til personer med demens, at de har været nødvendige i tiden under nedlukningen.

Alzheimerforeningens undersøgelse: Corona og demens på plejehjem

Alzheimerforeningen har gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt pårørende til personer med demenssygdom på plejehjem.

Undersøgelsen fokuserer blandt andet på personer med demens på plejecentre, hvilket er gengivet nedenfor:

Corona-krisen har betydet, at mange pårørende ikke måtte komme på besøg på plejehjem og i lange perioder derfor kun kunne se deres kære på afstand fx gennem et vindue eller via et video-opkald.

Pårørende var derfor bekymrede for, hvordan personen med demens på plejehjem havde det under besøgsforbuddet. Undersøgelsen viser, at 6 ud af 10 (59,7%) pårørende var bekymrede for om plejehjemsbeboerens psykiske tilstand blev forværret. Næsten halvdelen (46,8%) om ændringer i hverdagen på plejehjemmet ville påvirke demenssygdommen. Fire ud af ti (41,5%) om personen med demens ville kunne genkende den pårørende efter Corona-krisen.

Selvom besøg foregik på afstand, kunne pårørende stadig iagttage, hvordan personen med demenssygdoms tilstand blev forværret. Undersøgelsen tyder således på, at det var et konkret kendskab til plejehjemsbeboerens aktuelle helbredstilstand, der lå til grund for bekymringerne, og ikke fraværet af kontakt med beboeren i sig selv.

Den statistiske sandsynlighed for, at pårørende havde mange eller rigtig mange bekymringer for, om ændringerne i hverdagen på plejehjemmet påvirkede udviklingen af demenssygdommen hos plejehjemsbeboeren, var således 1½ gange større, blandt de pårørende, der havde en eller anden form for kontakt med beboeren –og derfor kunne følge med i beboerens helbredstilstand –sammenlignet med dem, der slet ikke havde haft kontakt.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 7: Orientering om status på økonomien for 2021

03.08.01-G01-34-20

Resume

Som del af Økonomiudvalgets budgetprocedure orienterer Ældre- og Handicapforvaltningen om det forventede årsregnskab på de områder, hvor der er risiko for, at budgettet afviger.

Det forventede årsregnskab er baseret på januar-februar og på 30 procent af det samlede budget. Det betyder, at regnskabet både kan blive forbedret eller forværret. Enten fordi der ikke er balance på den resterende del af budgettet og/eller fordi, der kan ske noget uforudset senere på året, som påvirker regnskabet.

På udvalgsmøderne den 1/6 og 26/10 vil udvalget få en opfølgning baseret på hele regnskabet til behandling.

Forventet årsregnskab for 2021

Det forventede årsregnskab viser et merforbrug på 5,9 mio. kr. Reelt er der dog et forventet mindreforbrug på 11,6 mio. kr. Det skyldes, at der i regnskabet indgår 15 mio. kr. til afvikling af merforbruget fra 2019. Og derudover er der udgifter relateret til Covid-19 svarende til 2,5 mio. kr., som forvaltningen forventer at blive kompenseret for (se tabel).

Tabel - Forventet årsregnskab

mio. kr.	Mio. kr.
Forventet årsregnskab på udvalgte områder (merforbrug)	5,9
Afvikling af merforbrug fra 2019	-15,0
Udgifter relateret til Covid-19	-2,5
Samlet	-11,6*

*Plus = merforbrug / Minus = mindreforbrug

Uddybning af forventet regnskab

På driften er det især de 3 udvalgte plejecentre, som er årsag til merforbruget. For de udvalgte plejecentre gælder det blandt andet, at de kom ud med merforbrug i 2020, som de har svært ved at få afviklet. Derudover har plejecentrene udfordringer med dels at kunne rekruttere kvalificeret personale, hvilket betyder et højt forbrug af vikarer. Dels udfordringer med komplekse borgerforløb, som giver ekstra udgifter. Forvaltningen arbejder med flere initiativer, som skal medvirke til at afhjælpe udfordringerne og dermed reducere merforbruget. Endelig har Fripleshjemmet Munke Moses konkurs i september 2020 betydet ekstra udgifter, da forvaltningen midlertidigt har skullet overtage plejen af beboerne frem til, at Mariehjemmene overtager driften 1. september 2021.

I Myndighed forventes et samlet mindreforbrug på 10,5 mio. kr. De primære årsager er Ledsageordningen, hvor der forventes et mindreforbrug på 1 mio. kr., hvilket skyldes lavere efterspørgsel på ordningen som følge af Covid-19. På det mellemkommunale område forventes et mindreforbrug på 3,1 mio. kr., hvilket især skyldes færre udgifter til friplejehjemmene Provstegårdshjemmet og Tornbjerg Fripleshjem, da der er færre borgere fra Odense Kommune, der bruger pladser end budgetteret. Og endelig er der på det specialiserede socialområde et mindreforbrug på 6,3 mio. kr. på køb af udenbys pladser, hvilket er et område, der blev tilført midler i forbindelse med budgetforliget under overskriften "Den specialiserede Velfærd".

Cafeområdet er fortsat påvirket af hjemsendelse af administrativt personale, og der forventes et merforbrug på 0,9 mio. kr. mod 4,9 mio. kr. i 2020.

Punkt 8: Aktuelle sager

85.02.02-P35-381-20

Resume

- Sygefraværstatistik, marts 2021.
- Orientering om Covid-19.

Bilag

Sygefraværstatistik marts 2021